

Guía Docente				
Datos Identificativos				2015/16
Asignatura (*)	Morfología	Código	613436004	
Titulación	Mestrado Universitario en Lingüística e as súas Aplicacións			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	1º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	3
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Filoloxía Española e Latina Galego-Portugués, Francés e Lingüística			
Coordinación		Correo electrónico		
Profesorado		Correo electrónico		
Web				
Descrición xeral	O curso intenta proporcionar os coñecementos básicos necesarios para reflexionar sobre a morfología das linguas, adquirir as ferramentas esenciais de análise e descrición morfolóxica, coñecer os principais fenómenos morfolóxicos das linguas do mundo (con especial referencia ao galego e ao castelán) así como as principais correntes no estudo deste campo.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	O alumnado coñecerá e será capaz de aplicar os métodos e as técnicas de análise lingüística.
A2	O alumnado coñecerá as correntes actuais da lingüística.
A3	O alumnado coñecerá as correntes actuais da lingüística aplicada.
A4	O alumnado será capaz de aplicar os coñecementos lingüísticos á práctica.
A6	O alumnado dominará aspectos teóricos e prácticos da investigación gramatical.
A12	O alumnado coñecerá e valorará a diversidade lingüística e cultural.
B1	O alumnado desenvolverá habilidades cognitivas avanzadas (capacidade de síntese, análise e pensamento crítico) relacionadas co desenvolvemento e a creación dun perfil investigador.
B2	O alumnado será capaz de integrar coñecementos de campos de estudo diversos.
B3	O alumnado aprenderá a aprender, de forma autónoma, como base da súa futura actividade investigadora.
B4	O alumnado será capaz de aplicar os seus coñecementos e habilidades na resolución de problemas en entornos novos ou non familiares en contextos interdisciplinares.
B5	O alumnado adquirirá capacidade para concibir e deseñar proxectos de investigación con rigor académico.
B6	O alumnado desenvolverá habilidades de xestión da información para propósitos académicos e de investigación (identificación e acceso a bibliografía, utilización apropiada de recursos e equipamentos, utilización de tecnoloxía para rexistrar datos, manexo de bases de datos, etc.).
B7	O alumnado adquirirá capacidade de organizar o traballo, planificar e xestionar o tempo e resolver problemas de forma efectiva.
B8	O alumnado será capaz de comunicar oralmente e por escrito con claridade os coñecementos teóricos e aplicados do campo de estudo tanto a audiencias expertas como non expertas.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
O alumnado valorará a diversidade das linguas no nivel morfolóxico.	AI1 AI2 AI6 AI12	B11 B12	CM4 CM8
O alumnado será capaz de organizar o traballo, planificar e xestionar o tempo, elaborar con rigor documentos científicos e comunicar oralmente ou por escrito os coñecementos adquiridos.	AI1 AI4 AI6	B11 B12 B13 B17 B18	CM1 CM2 CM3
O alumnado desenvolverá habilidades de xestión da información para propósitos académicos ou de investigación no nivel morfolóxico.	AI1 AI2 AI6	B11 B12 B13 B14 B15 B16 B17 B18	CM1 CM3 CM8
O alumnado coñecerá e será capaz de aplicar os métodos e as técnicas específicas da análise morfolóxica.	AI1 AI3 AI4 AI6	B11 B12 B13	CM1
O alumnado coñecerá as correntes actuais na investigación morfolóxica.	AI1 AI2 AI6	B13	
O alumnado dominará aspectos teóricos e prácticos da investigación morfolóxica.	AI1 AI2 AI6	B11	CM8

Contidos	
Temas	Subtemas
1. A Morfoloxía. Relacións entre a morfoloxía e outras disciplinas lingüísticas	1.1. A morfoloxía na historia da lingüística. 1.2. Relación entre a morfoloxía e o compoñente fonolóxico das linguas. A morfofonoloxía. 1.3. Relación entre a morfoloxía e o compoñente léxico das linguas. 1.4. Relacións entre a Morfoloxía e o compoñente sintáctico das linguas.
2. O concepto de palabra	2.1. Definicións da palabra. 2.2. Clases de palabras desde o punto de vista morfolóxico. 2.3. Tipoloxía morfemática. 2.3.1. Criterios utilizados na tipoloxía morfolóxica. 2.3.2. Clases de linguas desde o punto de vista da tipoloxía morfolóxica.
3. Estrutura da palabra	3.1. Raíz e afixo 3.2. Raíz e lexema 3.3. Raíz, tema e base. 3.4. Clases de temas.

4. O concepto de morfo e de morfema	<p>4. Definición de morfema.</p> <p>4.1. Procedementos de análise morfolóxica. Problemas na identificación de morfemas.</p> <p>4.1.1. Problemas de significación.</p> <p>4.1.1.1. Recurrencia e motivación.</p> <p>4.1.2. Problemas na delimitación e identificación.</p> <p>4.1.2.1. Modelos de análise morfolóxica.</p> <p>4.1.2.2. Morfema, morfo e alomorfo. Morfo cero, morfo baleiro, amalgama, sincretismo, morfo discontinuo.</p> <p>4.2. Clasificación dos morfemas:</p> <p>4.2.1. Criterios externos ou distribucionais.</p> <p>4.2.2. Criterios de natureza interna.</p>
5. Procesos morfolóxicos	<p>5. Tipos de procesos morfolóxicos:</p> <p>5.1. A adición:</p> <p>5.1.1. Derivación.</p> <p>5.1.2. A composición.</p> <p>5.1.3. A parasíntese.</p> <p>5.2. Outros procedementos: modificación, conversión, sustracción, acortamento, acronimia, siglas.</p>
6. Flexión	<p>6.1. Características</p> <p>6.2. Flexivos nominais.</p> <p>6.3. Flexivos verbais.</p> <p>6.4. Flexivos de palabra y flexivos de constituínte.</p>
7. Derivación	<p>7.1. Derivación mediante adición de afixos.</p> <p>7.2. Outros tipos de derivación:</p> <p>7.2.1. A conversión, derivación inmediata u impropia.</p> <p>7.2.2. A sustracción ou derivación regresiva.</p>
8. Composición	<p>8.1. Compostos de orixe morfolóxica e compostos de orixe sintáctica.</p> <p>8.2. Composición propia e composición impropia (lexías, sintemas, sinapsias, locucións, etc.).</p> <p>8.3. Compostos endocéntricos e exocéntricos.</p> <p>8.4. Principais modelos de palabra composta.</p>

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Discusión dirixida		2	2	4
Estudo de casos		2	4	6
Lecturas		0	20	20
Sesión maxistral		12	6	18
Traballos tutelados		1	16	17
Solución de problemas		4	4	8
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Discusión dirixida	Técnica de dinámica de grupos na que os membros dun grupo discuten de forma libre, informal e espontánea sobre un tema, aínda que poden estar coordinados por un moderador.

Estudo de casos	Metodoloxía onde o suxeito se enfrenta ante a descrición dunha situación específica que suscita un problema que ten que ser comprendido, valorado e resolto por un grupo de persoas, a través dun proceso de discusión.
Lecturas	Deteminaranse de acordo coa orientación do traballo tutorizado.
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Traballos tutelados	Baixo a dirección do profesor, o/a alumno/a realizará un traballo de carácter teórico ou teórico-práctico no que profundizará no contido dalgún dos temas da materia mediante o manexo de bibliografía especializada (traballo teórico) ou ben aplicará os coñecementos adquiridos á análise dalgún corpus, electrónico ou en soporte de papel (nos traballos de carácter teórico-práctico). En todo caso, a elección de tema, bibliografía e corpus que se manexe será acordada co profesor.
Solución de problemas	Técnica mediante a que se ten que resolver unha situación problemática concreta, a partir dos coñecementos que se traballaron, que pode ter máis dunha posible solución.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Dedicarase a preparación e orientación do traballo tutelado.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Discusión dirixida		Asistencia e participación activa na clase.	10
Traballos tutelados		Baixo a dirección do profesor, o/a alumno/a realizará un traballo de carácter teórico ou teórico-práctico no que profundizará no contido dalgún dos temas da materia mediante o manexo de bibliografía especializada (traballo teórico) ou ben aplicará os coñecementos adquiridos á análise dalgún corpus, electrónico ou en soporte de papel (nos traballos de carácter teórico-práctico). En todo caso, a elección de tema, bibliografía e corpus que se manexe será acordada co profesor.	90

Observacións avaliación

--

Fontes de información

Bibliografía básica	<p>ALVAR EZQUERRA, M. (1993): La formación de palabras en español. Cuadernos de lengua española, Madrid, Arco Libros, BOSQUE, I (1983): "La morfología" en Abad, F. y A. García Be­rrio (eds.): Introducción a la lingüística, Madrid, Alhambra, 115-153. ?????? (ed.) 1990. Tiempo y aspecto en español. Madrid: Cátedra. ?????? Bosque, Ignacio (ed.) 1990. Indicativo y subjuntivo. Madrid: Taurus Universitaria. ?????? y V. Demonte (eds.) (1999): Gramática descriptiva de la lengua española. vol. 3. Madrid, Espasa. LANG, M. F. (1992): Formación de palabras en español. Madrid, Cátedra. LIEBER, Rochelle (2010): Introducing Morphology. Cambridge University Press. MATTHEWS, P. H. (1974): Morphology: an introduction to the theory of word-structure, Cambridge, CUP. Traducción de R. Monroy: Morfología: Introducción a la teoría de la estructura de la palabra, Madrid, Paraninfo. PENA, J. (1991): ?La palabra : estructura y procesos morfológicos?, Verba 18, 69-128. REAL ACADEMIA ESPAÑOLA (2009): Nueva gramática de la lengua española. Madrid, Espasa. ROJO, G. (1974): ?La temporalidad verbal en español?, Verba 1, 69-149. VARELA, S. (2005), Morfología léxica: la formación de palabras, Madrid, Gredos. ?????? (1990): Fundamentos de morfología, Madrid, Síntesis. ?????? (ed.) (1993): La formación de palabras. Madrid. Taurus.</p>
----------------------------	--

Bibliografía complementaria	<p>Complementaria: Almela Pérez, R. (1999): Procedimientos de formación de palabras en español, Barcelona, Ariel.</p> <p>Ambadiang, T. (1994): La morfología flexiva. Madrid. Taurus.</p> <p>Bargalló, M^a y Garriga, C. (eds.) (2000): 25 años de investigación en la lengua española. Tarragona. Universitat Rovira y Virgili.</p> <p>Díaz Hormigo, Mª T. (2003): Morfología. Universidad de Cádiz, Servicio de publicaciones.</p> <p>González Ollé, F. y M. Casado Velarde (1992): "Formación de palabras", en Holtus, G., M. Metzeltin y C. Schmitt (coords.): Lexikon der Romanis­tischen Linguistik (LRL), VI,1. Tubinga, Max Niemeyer, 91-109.</p> <p>Martín, J. C. (2002): El problema lingüístico de los interfijos españoles. Cáceres, Universidad de Extremadura.</p> <p>Matthews, P. H. (1991): Morphology, Cambridge, CUP. 2^a ed. muy revisada.</p> <p>Miranda, J. A. (1994): La formación de palabras en español. Salamanca, Ediciones Colegio de España.</p> <p>Morera, M. (2005): La complementación morfológica en español. Frankfurt am Main. Peter Lang.</p> <p>Rodríguez, Mª I. (2002): La prefijación apreciativa en español. Cáceres, Universidad de Extremadura.</p> <p>Serrano, D. (1995): Las formaciones parasintéticas en español. Madrid. Arco Libros.</p> <p>Recursos electrónicos: Grupo de estructuras de datos y lingüística computacional (U. de Las Palmas), ¿Relaciones Morfológicas?: http://gedlc.ulpgc.es/index.html Instituto Cervantes, Banco de neologismos: http://cvc.cervantes.es/obref/banco_neologismos Instituto Universitario de Lingüística Aplicada (IULA) de la Universidad Pompeu Fabra de Barcelona: http://www.iula.upf.edu/recurs04es.htm -Base de datos de neologismos (OBNEO): http://obneo.iula.upf.edu/bobneo/index.php -Buscador Neorom: http://obneo.iula.upf.edu/bneorom/index.php -Diccionario de neologismos online: http://obneo.iula.upf.edu/spes/</p> <p>Diccionarios: Alvar Ezquerro, Manuel (1994): Diccionario de voces de uso actual. Madrid, Arco-Libros.</p> <p>Seco, M., O. Andrés y G. Ramos (1999): Diccionario del español actual. Madrid: Aguilar.</p> <p>Corominas, J. y J. A. Pascual (1991-1997): Diccionario crítico etimológico castellano e hispánico. Madrid: Editorial Gredos.</p>
------------------------------------	--

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

Recoméndas o traballo diario durante os días que dure o curso.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías